No. 140. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 23 November.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den November.

Het hof der pairs heeft gisteren de beraadslaging over het requisitoir van den procureur-generaal *Hebert* ten einde gebragt en bij een arrest al de beklaagden in het proces van *Quenisset* in staat van beschuldiging gesteld. De openbare regtspleging zal waarschijnlijk den 6den December eenen aanvang nemen. Het heeft te Parijs eenige verwondering gebaard, dat de pairs zekere *Dupoty*, den schrijver van een revolutionnair blaadje, die zijdelings in de zaak betrokken is, niet van de aanklagt hebben ontheven. Natuurlijk trachten de revolutionnaire bladen thans de zamenspanning, waarvan de moorddadige aanslag van *Quénisset* het uitvloeisel is geweest, als nietig en onbewezen te doen voorkomen. Voor ieder onpartijdige is het echter blijkbaar, dat bij deze gelegenheid een deel van den sluijer is opgeligt, die de geheime genootschappen onder de werklieden te Parijs bedekte, en dat het doel dezer genootschappen koningsmoord en omverwerping, niet slechts van de bestaande regering, maar van alle maatschappelijke inrigtingen is. Er zijn stukken ten processe gebragt, waarin men de gedrogtelijkste droomen van zoogenaamde staatshervormers uitgewerkt ziet, droomen, strekkende om eene nieuwe maatschappelijke orde te vestigen, gegrond op godloochening en volkomene gemeenschap van goederen en van vrouwen. Men zou schier tot de Munstersche herdoopers moeten opklimmen, om voorbeelden van zulk een waanzin te vinden, als volgens het bij de pairs ingediend verslag, in sommige geheime genootschappen te Parijs gepredikt wordt.

De belangstelling in deze zaak is door het [illegible] de *Bastard* onder het publiek zeer toegenomen. Een overgroot getal toegangkaartjes is bij den groot-referendaris aangevraagd. De openbare zittingen zullen waarschijnlijk in de nieuwe zaal van het Luxemburg gehouden worden, schoon die nog niet geheel voltooid is.

— De hertogen *van Orleans* en *van Nemours* zijn gisteren avond op de Tuilerien teruggekomen.

— Uit Marseille schrijft men, dat de gewezen turksche minister van buitenlandsche zaken, *Reschid*-pacha, thans benoemd tot ambassadeur te Parijs, den 13den aldaar op zijne reis herwaarts aangekomen is.

— Van wege ons bewind is onlangs aan de buitenlandsche Mogendheden het voorstel gedaan tot het vormen van een Congres te Parijs, tot regeling der Spaansche aangelegenheden. Naar men verzekert, hebben de kabinetten van Londen en Weenen stellig geweigerd, aan zoodanig Congres deel te nemen.

— De *Messager* hield gisteren avond het volgend berigt:

» *Van Halen* heeft den 15den zijnen intogt te Barcelona gedaan. Zijne troepen hebben alle posten zonder tegenstand bezet. De stad en de provincie zijn in staat van beleg verklaard.

» De regent was den 14den nog te Saragossa.

» De leden van de radicale junta van Barcelona hebben zich in den nacht van den 13den op den 14den naar Londen ingescheept, den weg over Frankrijk nemende.

» De slooping van de citadel is gestaakt.

» De regent heeft eene proclamatie tegen de geëxalteerden uitgevaardigd."

De *Moniteur Parisien* voegt hierbij:

» De junta van Barcelona heeft zich ontbonden; in den loop van den 14den hebben derzelver leden, verschrikt door de bedreigingen van *Espartero*, passen naar Londen genomen, de reis over Frankrijk nemende.

» Een groot getal hunner aanhangers heeft dit voorbeeld gevolgd; onder hen bevindt zich de redacteur van den *Popular*. Vier slagtoffers der gedwongen leening zijn naar Frankrijk de leden der junta gevolgd, om van hen terugbetaling van het bedrag hunner contributie te vorderen."

Opgemelde proclamatie van *Espartero* is van den 9den. Het blijkt uit dezelve, dat de regent zoomin eenige toegevendheid jegens de exaltados, als jegens de deelnemers van den jongsten opstand aan den dag wil leggen. Zie hier dit stuk.

» Spanjaarden! Den 18den der vorige maand heb ik mij tot u gerigt met al de rondborstigheid en uitstorting des gevoels van een soldaat, van den eersten magistraatspersoon, wien het geluk, de voorspoed en vrijheden van Spanje zijn toevertrouwd. Ik heb u mijn vertrek uit de hoofdstad aangekondigd, dat ten doel had, om eenen verraderlijken en bedriegelijken opstand, die ons allen dreigde te verslinden, in de geboorte te verstikken. De vaderlandsliefde van het leger, van de nationale garde, en van al de Spanjaarden, welke zich dien naam waardig toonen, heeft mijne onderneming in eenen triomftogt veranderd. De zamenspanningen van de vijanden des vaderlands zullen steeds op hunnen moed en hunne trouw schipbreuk lijden. Naauwelijks is tusschen de overwinning en den opstand een enkel oogenblik verloopen: degenen, die zich ten koste van den ondergang der natie wilden verheffen, hebben zich plotseling onder hunne eigene ineenstortende ontwerpen verpletterd gezien. Spanje begroette met geestdrift dien dag van zegepraal; het gaf zich in zijnen geheelen omvang aan de streelende uitzigten op de bevestiging van eenen altijd wenschelijken vrede over, dien ik zou hebben verworven, toen andere toonen van tweedragt aller oor hebben getroffen, toen een aanslag tegen de wetten en de waardigheid der regering den alsem in zoo zoete begoochelingen hebben gemengd. Een handvol woelzieke lieden, vijanden van de openbare rust, hebben te Barcelona eene onwaardige daad van geweld gepleegd, hatelijk door al de omstandigheden, waarmede zij is gepaard gegaan. Men heeft, met vertrapping der wetten, een openbaar werk, een eigendom der natie, vernield; men heeft van het vertrouwen misbruik gemaakt, dat men de nationale garde het bewaken der muren had toevertrouwd, welke zij heeft omvergeworpen. Men heeft de stem der militaire overheid miskend, die er op aandrong, dat men die bolwerken eerbiedigde. Men heeft het ergerlijk voorbeeld gegeven van eene beslissing door blind geweld over zaken, waaromtrent de cortes en de regering alleen te beraadslagen hebben. De citadel van Barcelona bedreigde noch de vrijheid, noch de bezittingen van de bewoners dier hoofdstad. Moest men de tegenwoordige regering wantrouwen, wier eenig doel het in acht nemen der wetten is? Was die sterkte niet aan de vaderlandsliefde der nationale garde toevertrouwd? Was het edel, op die wijze zich de afwezigheid der dappere krijgslieden ten nutte te maken, die hun bloed in den strijd tegen de vijanden des vaderlands waren gaan storten? Spanjaarden! Die daad is verzeld gegaan en gevolgd door andere geweldadigheden, waardoor eene junta, die zich zelve van veiligheid en waakzaamheid noemde, zich meester der eigendommen heeft gemaakt, zich heeft opgeworpen om over het lot eener geheele provincie eigenmagtig te beschikken, het gezag der hooge staatsmagten heeft overweldigd, terwijl de regering meer dan ooit voor het nakomen der wetten waakte. Die gebeurtenissen hebben overal in Spanje de meest volkomene afkeuring gevonden. De Regent zou te kort doen aan hetgeen hij aan de natie en aan de geregtigheid verschuldigd is, indien zulk eene schennis der wetten ongestraft bleef, indien de voornaamste daders en aanstokers daarvan aangemoedigd werden, om nieuwe wanorden te plegen. Vertrouwt, Spanjaarden, op de geregtigheid eener regering, die in het cement der wetten haren grondslag heeft. De hand, die altijd voor de verdediging der staatsregeling en der openbare vrijheid is opgeheven, zal al de buitensporigheden weten te beteugelen, die het misbruik der vrijheid zou kunnen voortbrengen."

— Uit Madrid schrijft men van den 11den December:

» Het tijdstip van de vereeniging der cortes is naar men zegt op den 20sten December bepaald.

» Terwijl de kolonel *Damatio-Falgosio* zijne straf onderging, werd zijn broeder Don *Jose* terzelfden einde naar de *Presidio* vervoerd. De luitenant *Espeleta*, die zich tijdens den jongsten opstand

van Vittoria aldaar bevond, is eergisteren gearresteerd geworden.

» In de organisatie van het leger dat Navarre en de baskische provinciën moest bezetten is eenige verandering gekomen. Het korps troepen namelijk onder den generaal *Ayerbe*, in Navarre, zal de naam van regter leger bekomen, en dat, onder den generaal *Alcala*, in de drie baskische provincien, den naam van linker leger. Beide legerkorpsen zullen bestaan uit 40 bataillons, 12 eskadrons en 2 batterijen artillerie. Te Tudela en omstreken wordt een reservekorps geformeerd, onder den generaal *Crespo;* het zal bestaan uit 7 bataillons, 3 eskadrons en eene batterij.

» Te Bilbao is den 7den November de geestelijke *Zabala* gefusilleerd. Hij behoorde tot de bende onder bevel van *Liguina*.

» Bij een bevel van den generaal *Zurbano* is het dragen van knevels, behalve aan militairen verboden. De provinciale deputatie en de ayuntamiento hebben den generaal dringend om een uitstel verzocht voor de betaling van de tweede helft der boete van zes millioenen realen; maar hij heeft doen antwoorden, dat zoo het geheel bedrag in den avond van den 9den niet betaald was, hij de deputatie en de ayuntamiento zou doen arresteren en gevangen zetten.

» Men heeft vier gijzelen den hertog van *Castro-Terreno*, grande van Spanje gearresteerd. Men zegt dat hij naar Saragossa zal verbannen worden."

— Ter beurze van heden (19 *November*) was de fondsnotering: 5 pCt. 116,10; 3 pCt. 80,50; Id. Leening 1841 8090; Nap. r. 106,60; Sp. Ardoins 22⅝; Rom. L. 102¼.

Van den 20sten. — De kamer der pairs en de kamer der gedeputeerden zijn bij koninklijke ordonnantie tegen maandag den 27sten December bijeengeroepen.

— In den *Moniteur Parisien* leest men heden:

» Tijdens de ontdekking van de zamenzwering die te Brussel moest uitbarsten zijn eenige troepenbewegingen in de noordelijke departementen bevolen geworden; later zijn deze bevelen weder ingetrokken.

» Verscheidene dagbladen hebben zich van deze gelegenheid bediend om de handelingen van het gouvernement van besluiteloosheid te beschuldigen.

» Wij weten dat er werkelijk bevelen waren gegeven, om in de 16de militaire divisie troepen op den voet van verzameling te brengen, en dat er hoofd-officieren waren aangewezen om eventueel het bevel over dezelve op zich te nemen. Wij weten ook dat deze troepen sedert bevel bekomen hebben om naar hunne garnizoenen terug te keeren, en wij zullen er bij voegen dat de bedoelde bladen die beschikkingen verstandig en natuurlijk hadden behooren te noemen, naardien de reden die tot een voorzorgmaatregel kon nopen, niet meer bestond."

— Gisteren is aan de personen betrokken in den aanslag van den 13den September het arrest van het hof der pairs beteekend, waarbij zij in staat van beschuldiging worden gesteld.

Tot verdediging van *Quenisset* heeft het officie den advokaat *Paillet* aangewezen; ook de andere beschuldigden zijn verdedigers toegevoegd. Slechts de beschuldigden *Launais*, *Prioul*, *Considère* en *Bazin* hebben zich verdedigers gekozen, en wel de advokaten *Arago*, *Mondader*, *Blot-Lequesne* en *Plocque*.

— Heden is de ministerraad, onder voorzitting des konings, op de Tuilerien vergaderd geweest. Verscheiden leden van de commissie der pairs, die de akte van beschuldiging betrekkelijk den aanslag van *Quenisset* hebben opgemaakt, waren daarbij tegenwoordig.

— De geruchten aangaande eene aanstaande wijziging van het ministerie, worden van onderscheidene zijden weder tegengesproken.

— Uit Algiers schrijft men, dat de generaal *Bugeaud*, van zijn jongsten en verren togt den 10den aldaar teruggekeerd is. — De generaal *Changarnier* was den 9den aan het hoofd eener kolonne naar Medeah vertrokken om deze plaats voor de derde maal van de noodige krijgs- en mondbehoeften te voorzien.

— Tijdingen uit Havre melden dat de jongste stormen op de kust van het kanaal verscheidene ongelukken hebben veroorzaakt en een aantal schepen heeft doen stranden.

— De berigten uit Madrid tot den 14den houden onder anderen, dat de regent bij een decreet van den 9den te Saragossa genomen, benoemd had tot kapitein-generaal van Andalusie, de kapitein-generaal van Arragon *José Carratala*, en in diens plaats in Arragon den heer *Mariano Ricafort*.

Te Madrid wilde men opgemerkt hebben dat de diplomatieke betrekkingen tusschen den president van den raad *Gonzales* en den franschen zaakgelastigde in de laatste dagen weder menigvuldiger en vriendschappelijker waren.

— Ter beurze van heden (20 *November*) was de fondsnotering: 5 pCt. 116,15; 3 pCt. 80,25; Id. Leening 1841 80; Nap. r. 107; Sp. Ardoins 22⅝; Rom. L. 102¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den November.

Bij eene kabinets-verordening van den 14den dezer is de 2de December, aanstaande bepaald als de dag, waarop de onlangs beschrevene algemeene standenvergadering voor Hannover zal moeten bijeenkomen. In verschillende berigten uit Hannover wordt het betreurd, dat de opening der standenvergadering reeds zoo spoedig moet plaats hebben, vermits thans de keuzen niet dan met overhaasting kunnen geschieden.

— Z. M. de Koning van Wurtemburg is den 14 te Augsburg aangekomen, met het doel, om zich van daar naar Munchen te begeven, ten einde een bezoek bij HH. MM. de Koningen van Beijeren en Pruissen af te leggen. Het berigt van bovengemeld overlijden echter reeds te Augsburg ontvangen zijnde, is Z. M. de Koning van Wurtemburg aldaar gebleven, om het bezoek Zijner Pruissische Majesteit af te wachten. Werkelijk is deze den 15 te Augsburg aangekomen en heeft aldaar een mondgesprek met Zijne Wurtembergsche Majesteit gehad. Denzelfden dag hebben beide Monarchen Augsburg wederom verlaten, Z. M. de Koning van Pruissen naar Munchen, en Z. M. de Koning van Wurtemberg naar Stuttgardt terugkeerende.

— Volgens officiële opgaven, bestond op het einde van 1840, de bevolking van het Koningrijk Beijeren uit 4,370,977 zielen. In 1837 bedroeg dezelve 4,325,469.

— Eene militaire commissie, bestaande uit hoofd-officieren van het koninkrijk Saksen, het groothertogdom Luxemburg en het groothertogdom Hessen, dat is, uit Duitsche bondstaten, die gezamelijk met Keurhessen de contingenten leveren voor de 9de afdeeling des bondslegers, houdt zich thans te Kassel bezig met het beramen en invoeren van gelijkvormigheid in wapening en andere militaire inrigtingen, betrekkelijk de contingenten der genoemde staten.

— Te Beyreuth is den 14den dezer plegtig ingewijd het standbeeld van *Jean Paul Friedrich Richter*, hetwelk Z. M. de koning van Beijeren aldaar ter nagedachtenis van dien beroemden dichter heeft doen oprigten.

— Den 7den dezer heeft te Weenen, even als vorige jaren, een muzijkfeest van meer dan 1000 zangers en instrumentalisten, in de groote winterrijbaan plaats gehad. De geheele keizerlijke familie was daarbij tegenwoordig, en de toeloop zoodanig dat men besloot het concert op den 11den te herhalen. Op hetzelve werden uitgevoerd de 5de Symphonie van Beethoven; het choor uit het oratorium *die Ruckkehr des Tobias* van *Haydn;* vocaalchoor *Vor dir, o Ewiger* van *Schultz;* het choor *Hallelujah* uit den *Messias* van *Händel*, de overture der *Euryanthe* van *Weber;* het choor *Siehe, wir preisen Selig* uit de oratorium *Paulus* van *Mendelssohn Bartholdy* en het choor *Anbetung dir*, van *Mozart*.

BELGIE.

BRUSSEL, den 20sten November.

In het *Commerce Belge* leest men:

» Men verzekert dat de laatste finantiele kwestien tusschen Belgie en Holland, uit het vredestraktaat van 29 April voortspruitende, de beslechting nabij zijn. Vele der gewigtigste punten zijn bepaald geregeld; van wederzijden maakt men een ontwerp van eindschikking op, dat naar men zegt over voor beide landen belangrijke voorwerpen loopt, buiten den kring der zuiver finantiele regeling."

— Gisteren heeft de kamer van vertegenwoordigers in eene korte zitting de beide dezer dagen door den minister van finantien aangeboden credietontwerpen, voor de betaling der interessen van de gesloten leeningen aangenomen.

In de afdeelingen der kamer houdt men zich bezig met het onderzoek der begrootingen voor het volgende jaar. Dat over het budget der middelen is reeds afgeloopen en de centrale commissie voor het rapport benoemd, bestaande uit de heeren *Delforce*, *Osy*, *Rhikem*, *Jadot*, *Demonceau* en *Garcia*.

— De broeder van den generaal *van der Smissen*, een koopman, en deszelfs dienstmaagd, zijn door den regter van instructie ondervraagd, en wel tegen over twee gieters uit Antwerpen, die de beide stukken geschut zouden gegoten hebben.

— Er heeft weder eene uitbarsting plaats gehad in eene kolenmijn bij Bergen in Henegouwen. Vier doode en vijf gekwetste mijnwerkers waren reeds boven gebragt; omtrent het lot van 29 andere verkeerde men nog in grooten angst.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten November.

Bij besluit van den 17den November, n°. 77, zijn door den Koning in deze provincie benoemd:

Tot heemraad van den Polder van Escharen en Gassel *J. Poels*, in plaats van wijlen *J. Aarts*; van den Dongendijkschen polder, onder Oosterhout *J. Beekmans* en *J. N. in 't Groen*, in plaats van *J. S. Hallungius* en *P. J. Beekmans*, beide overleden; tot gezworens van den Westpolder onder Oosterhout *W. F. E.* baron *van den Borch van Verwolde*, *J. Oomen*, en *A. P. van Raamsdonk*, in plaats van *H. de Hoogh*, *P. van Gils*, en *H. Willems*, *Jz.* allen overleden; tot gezworens van den Republiek-polder, onder Oosterhout *W. F. E.* baron *van der Borch van Verwolde*, *J. P. Rombouts* en *A. H. Oomen*, in plaats van *H. de Hoogh*, *P. van Gils* en *J. A. Oomen*, allen overleden.

— Bij Zijner Majesteit besluit van den 17den dezer, n°. 78, is de heer *A. Ampt*, referendaris der tweede klasse bij den Raad van State, bevorderd tot referendaris der eerste klasse bij denzelven raad, zonder genot van traktement, doch met behoud zijner betrekking van directeur van politie te 's Gravenhage.

— Naar men vermeent, heeft Z. M., uit de aan Hoogstdenzelven door de Tweeden Kamer der Staten-Generaal aangeboden lijst van drie candidaten, tot benoeming van een lid der Algemeene Rekenkamer, gekozen den tweede kandidaat, Jh. *C. H. T. Nahuys.*

— Z. M. heeft den schrijver en victualie-meester der tweede klasse, *J. Tersteeg*, voorloopig belast met de waarneming der functien van pakhuismeester van levensmiddelen en kleeding der marine te Amsterdam.

— Men verneemt, dat op den 9den december voor den Hoogen Raad zal worden bepleit de zaak der erfgenamen van den generaal *Theobald Metzger van Weibnum*, tegen den staat der Nederlanden.

— Bij bevelschrift van den Koning Groothertog, zijn de ressorten van de vredegeregten en der regtbanken van eersten aanleg voor het Groothertogdom Luxemburg bepaald geworden. Voorts zijn door den Koning Groothertog verschillende benoemingen bij de regterlijke magt van Luxemburg gedaan, en is ook aan verschillende personen bij de regterlijke magt ontslag verleend.

— De commissie voor de Luxemburgsche zaken, welke door Z. M den Koning Groothertog was zamengeroepen en die eenen geruimen tijd zich in de residentie heeft opgehouden, is thans ontbonden, en de leden van dezelve zijn voor goed naar hunne woonplaats teruggekeerd, behalve den baron *von Blochausen*, *ad interim* belast met de kanselarij voor de Luxemburgsche zaken, die dezer dagen slechts tijdelijk de residentie verlaten heeft, en binnen kort aldaar terug verwacht wordt.

— Uit Maastricht schrijft men van den 18den November:

« Ter vervanging alhier, van den Kolonel der Genie, *H. Oortwijn*, gepensioneerd als generaal-majoor, is benoemd de luitenant-kolonel *A. Kool*, 1e aanwezig ingenieur te Zutphen.

» Bij besluit van 1 November ll., n°. 36, is het bijzonder bestuur der fortificatien in het hertogdom Limburg opgeheven en gevoegd bij dat der 2e Directie."

— Den 16den dezer heeft het provinciaal geregtshof van Vriesland uitspraak gedaan in de zaak van *Rienks*, en denzelven als schrijver van het stukje *Iets* in den *Tolk der Vrijheid* tot twee jaren gevangenis veroordeeld.

— Sedert Donderdag jl. is voor het Provinciaal Geregtshof van Holland, ter openbare teregtzittingen aanhangig een lijfstraffelijk regtsgeding, hetwelk, om de vreemde incidenten en velerlei daarin voorkomende omstandigheden, de algemeene aandacht bezig houdt. Het is, namelijk, de zaak van *P. B. Adrian* en *P. C. Stam*, laatstelijk fabrikanten te Leiden, onder de firma van *Adrian en Comp.* Hunne fabrijk bestond in [illegible] en wollen stoffen. In [illegible] was hunne compagnieschap aangegaan. Na twee jaren waren hunne zaken verachterd; zij verzochten surceance van betaling; curators werden benoemd; deze verklaarden de balans niet opregt en niet overeenstemmende met de boeken, deze laatste achteloos gehouden, enz. Hier van daan de beschuldiging van bedriegelijke bankbreuk tegen de twee opgemelde beschuldigden, door, na als kooplieden te zijn gefailleerd, verdichte uitgaven of verliezen als waar te hebben voorgesteld, en het gebruik van al hunne ontvangsten niet te hebben verantwoord, sommen, koopwaren, enz. te hebben verduisterd, verdichte verkoopen te hebben gedaan en geene behoorlijke boeken te hebben gehouden.

Nadat Donderdag ll. de akte van beschuldiging was gelezen, werden ook de lijsten van getuigen gelezen, wier aantal 24 bedraagt. Verscheidene brieven en stukken zijn door getuigen medegebragt, als, onder anderen, eene onderhandsche akte van dissolutie der compagnieschap *Adrian en Comp.*, enz.

De verdediger van *Adrian*, Mr. *W. M. de Brauw*, zeide, dat hij nog drie getuigen had geciteerd, waarvan twee ten behoorlijken tijde zijn gedagvaard, zijnde een kamerdienaar en lakkei van Z. M. Ook had hij zich verpligt geacht, ten einde alles te doen, wat strekken kon om de waarheid te ontdekken, Z. M. den Koning te doen dagvaarden; waartoe hij eerst een' brief aan den procureur-generaal had geschreven. Op eene officiele wijs was hem hierop verklaard, dat het niet bestaanbaar was, dat Z. M. werd gehoord of gedagvaard. Alstoen heeft hij er van afgezien. De beschuldigde bevond zich in een' moeijelijken toestand. Aan de eene zijde wordt hem als eene strafbare daad toegerekend, dat hij eene som van *ƒ* 45,600, welke hij in het voorjaar van 1840 van den heer *van der Hoop* heeft ontvangen, niet verantwoord of het gebruik daarvan niet opgehelderd zou hebben. De beschuldigde beweert echter, dat hij die som aan den hoogen getuige, dien hij geciteerd had, teruggegeven heeft. Tot opheldering hiervan was het noodig, dat de hooge persoon zulks verklaarde. Maar de wet bewaart het stilzwijgen, hoe zulks zou moeten geschieden. De verdediger vraagt en bekomt thans akte, dat hij die verklaring heeft gevraagd, doch daarop een afwijzend antwoord van Z. Exc. den Minister van Justitie heeft ontvangen.

De advocaat-generaal, de zaak in het midden latende, zeide, dat de bedoelde hooge persoonadje met der daad *niet* is gedagvaard, en hij requireerde dus, dat men tot de behandeling van het geding zou overgean. Het hof besliste dienovereenkomstig.

Hierna werden gedurende drie dagen verscheidene getuigen gehoord, waaronder de vijf eerste, de bewindvoerders en curators in het faillissement van *Adrian en Comp.*, te weten de heeren: *J. C. B. Moens*, koopman te Rotterdam, *P. van Vlissingen*, fabrikant te Amsterdam, *D. N. Roskes*, commissionair in effecten, *W. Veefkind*, koopman en manufacturier-verwer, en Mr. *N. Olivier*, advocaat, alle te Leiden. Zij hebben hoofdzakelijk het vermelde in de akte van beschuldiging bevestigd. De eerste beschuldigde, vooral, trachtte door verschillende ophelderingen zijn gedrag te regtvaardigen, terwijl de tweede bleek zich weinig met de zaken te hebben ingelaten.

Bij de menigte der getuigen, en bij het ingewikkelde van het geding, voorziet men, dat de behandeling nog verscheidene dagen zal duren. De voortzetting daarvan is op heden (Maandag) bepaald.

— In het *Amsterdamsche Handelsblad* vindt men het volgende berigt uit Gorredijk, in Friesland, van den 16den November:

» Noodlottig was de nacht van den 14den op den 15den dezer, voor vele ingezetenen dezer plaats, en voor bijna allen van de dorpen Terwespel, Langezwaag en Luxwold. Een hevige storm, vergezeld van buitengewone regenvlagen en hagelslag, uit het noordwesten, deed het alreeds hooge binnewater zoodanig opzetten, dat alle landen, hoe hoog ook gelegen of ingepolderd, al spoedig eenige voeten onder water werden gezet, met dit betreurenswaardig gevolg, dat van ongeveer 500,000 tonnen te velde staande sponturf, ruim de helft weggespoeld en verloren is gegaan.

Honderden van lieden uit de behoeftige volkklasse zijn op dit oogenblik bezig, om een gedeelte van den weggedreven turf op te vangen, en ofschoon men zich mag verheugen, dat deze alsnu de naderende winterkoude niet behoeven te vreezen, zoo is het toch aan den anderen kant te bejammeren, dat zoo vele veenlieden, die door de veelvuldige regens, in dit veensaizoen, aanzienlijke verliezen hebben ondergaan, door deze ramp hun bestaan geheel verloren hebben, en tot armoede zijn gebragt."

— Den 17den dezer, des morgens ongeveer 8 ure, werden op den weg van Oenkerk naar Wijns (Vriesland), door een' bliksemstraal getroffen en gedood *P. T. Bakstra*, koopman te Oenkerk, oud 36 jaren, en *S. K. v. d. Meer*, boerenzoon te Wijns, oud ruim 28 jaren.

— De paardenmarkt, den 15den te Gorcum gehouden, is zeer talrijk geweest, zijnde dezelve door niet minder dan 3500 paarden bezocht. Er waren nogtans weinig Fransche en Belgische kooplieden, zoodat de handel niet zoo levendig geweest is, als men wel verwacht had, ofschoon er den vorigen dag nog al al eenige verkoopen hadden plaats gehad. Den 16den was het beestenmarkt, waar 5000 stuks vee tegenwoordig was; vette beesten en kalveren hebben goede prijzen gegolden.

— De Javasche Couranten tot den 17den Julij laatstleden behelzen, onder anderen, eene resolutie van den vicepresident, waarnemenden gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië, van den 30 Junij, waarin, ingevolge de voorbehouding bij 2 *d* der publicatie van 23 augustus 1832 (*Staatsblad* n°. 37), bepaald wordt, dat zal worden ingetrokken de som van *ƒ* 25000, bepaald bij resolutie van 16 april 1833, n°. 1 (*Staatsblad* n°. 18), voor de uitgifte van koper bankpapier van *ƒ* 1: dat de som van *ƒ* 150,000, bij besluit van 19 Junij 1839, n°. 2 (*Staatsblad* n°. 14), bepaald voor de serie litt. F voor bankbiljetten van *ƒ* 500, zal worden verminderd met een bedrag van *ƒ* 50,000, en dat mitsdien zullen worden ingetrokken 100 stuks biljetten van die serie: dat daarentegen zal worden vermeerderd de serie van het koper bankpapier litt. A van *ƒ* 5, met 5000 stuks *ƒ* 25,000, en de serie litt. B van *ƒ* 10, ingelijks met 5000 stuks, *ƒ* 50,000.

De Londensche berigten tot ll. Zaterdag houden geen staatkundig nieuws. De berigten nopens den toestand van de koningin en den jongen prins luiden steeds gunstig; ook in den toestand der koningin-weduwe scheen zich eenige beterschap te openbaren.

— Men had te Londen berigten uit Mexico tot het begin van September. Dezelve houden in, dat in die hoofdstad al weder eene poging tot eene omwenteling is beproefd, en dat die zelfs veel kans heeft van te slagen. *Santa-Anna*, sedert lang verbitterd, dat hij de teugels des bewinds aan zijnen staatkundigen tegenstander *Bustamente* moest in handen laten, heeft al het mogelijke gedaan, om het leger tegen dezen op te zetten, en ook een goed deel des volks op zijne zijde te krijgen. Een der zijnen, de generaal *Valencia*, heeft den 31 Augustus zich met een regement infanterie en andere troepen in de citadel geworpen. De President *Bustamente* heeft zich daarop met eenige magt in zijn paleis opgesloten en vruchteloos, door uitvallen, beproefd, zijne tegenstanders uit hunne stelling te verdrijven. Laatstgemelde

zijn vrij wel van geschut voorzien, en wachten nu slechts op de komst van *Santa-Anna*, om de regeringsleden te overrompelen of te dwingen. Het volk scheen zich tegen de regering te verklaren, en de Senaat, weifelende in deze hagchelijke omstandigheden, durfde den President *Bustamente* niet met de buitengewone magt te bekleeden, die hij had gevraagd.

— De arbeid aan den Tunnel onder den Teems is in den loop dezer week ten einde gebragt, en is dit grootsche werk aldus geheel voltooid.

— Ter Londensche beurs van ll. Zaturdag waren genoteerd: 3 pCt. gec. 88¾; Ned. 2½ pCt. 51½; 5 pCt. 99½; Spanje 21¾; Portugal 18½; Braz. 58.

NEW-CASTLE.

New-Castle is eene zwart-berookte stad, merkwaardiger door deszelfs nijverheid, dan door zijn uiterlijk aanzien en de schoonheid zijner gebouwen: het is eene groote steenkolenmijn die jaarlijks 36,000,000 centenaars van deze brandstof opbrengt: 70,000 werklieden zijn onophoudelijk met de uitdelving bezig. Langs de *Tijne* worden de uitgravingen begonnen. De kolen, die uit de mijnen gehaald zijn, worden op ijzeren spoorwegen vervoerd en dalen naar beneden langs een hellend vlak, terwijl de ledige wagens in tegenovergestelde rigting weder worden opgevoerd. Men moet zich in de mijnen doen nederlaten, om de ontzaggelijke bevolking te leeren kennen, die deze onderaardsche verblijven bewonen, en de bron zijn van zooveel voorspoed en rijkdom. Ten dien einde moet men het hoofd als een Turk toetakelen, eene wijde pij tot overkleed nemen, en zijne beenen met eene wijde lakensche broek overdekken. Op deze wijze uitgedoscht, stapt men ten getale van vier in eene mand; de geleider zet het eene been binnen dezelve, en bedient zich van het andere om de reizigers van den kant der opening af te drijven en hen te beletten tegen de wanden te stooten. Bij het geschreeuw van *all right* (alles is in orde), drijft men u in den afgrond, en spoedig verliest gij hemel en aarde uit het gezigt. De duisterheid is zoo groot dat men meent op dezelfde plaats te blijven. Van tijd tot tijd dringt een geluid, dat onder uit de aarde opstijgt, tot uw oor door: het geraas neemt toe: men hoort duidelijk den slag van den hamer tegen de kolen: eindelijk bereikt men de aarde, 150 ellen beneden de rivier. Naauwelijks is men beneden, of ieder wapent zich met eene toorts en laat zich door de doolpaden der mijn geleiden. Spoedig ontdekt men eene groep mijnwerkers in eene gallerij verscholen: hun geheele kleeding bestaat uit een soort van leder of een schapenhuid, om het middel vastgemaakt: armen, beenen en borst zijn ongedekt. Wanneer men groote brokken met weinig moeite wil verkrijgen, holt men eene opening in den muur uit, vult dezelve met kruid en ontsteekt een werkman hetzelve door middel van een geleider. Dit middel, dat zoo gemakkelijk is, is echter niet zonder gevaar voor de mijnwerkers: het grootste deel der werklieden is verpligt te blijven zitten, zoo lang het werk duurt, dewijl de gangen te laag zijn.

De lagen kolen van New-castle zijn horizontaal, of hellen zeer ligt over: hunne dikte is zelden meer dan 1 tot 2 el: zij komen zelfs reeds eenige ellen onder de oppervlakte van den grond voor; maar op eene grootere diepte zijn de kolen van eene betere kwaliteit en deze worden alleen gedolven.

Men zal niet behoeven te zeggen, dat het gelaat bij het verlaten der mijn, eene zwarte tint verkregen heeft, die eene goede zeepkuur in de bovenwereld noodzakelijk maakt.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 51 5/16; dito 5 pCt. 99¾; Amort.-Syndik. 4½ pCt. 91; id. 3½ pCt. 76; Handelm. 155⅝; Losr. 5 pCt. 97½; Rusl. 105¾; id. 4 pCt. 86¼; Spanje 20 negen zest.; Idem onbep. 17½.

UIT DE HAND TE KOOP.

Twee extra schoone FORCEERBANKEN met al de noodige GEREEDSCHAPPEN, KLOSSEN en OVAAL-MACHINE.

Te bevragen bij de Wed. M. H. BOTERMANS, in de Ridderstraat, te Breda.

VIJFDE DOMEIN-VEILING.

AGENTSCHAP KLUNDERT.

Op den 7. December 1841, en zoo noodig de volgende dagen, des voormiddags ten 9 ure, zal, ten overstaan van den Notaris C. W. MARIS, ten gemeentenhuize van de *Klundert*, in het openbaar worden geveild en verkocht:

237 Kavels DOMEIN-GOEDEREN, VISSCHERIJEN, TIENDEN, CIJNSEN, ERFPACHTEN, LEGSCHATTEN, en andere PRESTATIEN tot het Agentschap van het Domein te *Klundert* behoorende, in het breede omschreven in den Catalogus Lett. I, die daarvan voor den prijs van 40 Cents te bekomen is, aan het kantoor van het Agentschap voornoemd, bij de Agenten van het Domein te *'s Hertogenbosch*, *Breda*, en *Eindhoven*, alsmede bij de Agenten van het Domein in alle de Hoofdplaatsen der Provincien.

De algemeene Speciale voorwaarden van verkoop, liggen ter lezing ten kantore van den Agent van het Domein te *Klundert*, in het hôtel van het Provinciaal Gouvernement te *'s Bosch*, en ten Raadhuize van de *Klundert*, — Terwijl overigens ten kantore van den Agent van het Domein te *Klundert*, ter inzage van gegadingdens berustende zijn, Staten, houdende omschrijving van de Cijnsen, Erfpachten, Legschatten, en andere Prestatien, waaruit elke kavel van den Catalogus is zamengesteld.

KLUNDERT den 11. November 1841.

De Agent van het Domein,
L. H. RIJSTERBORGH.

DOMEIN-GOEDEREN

VAN

Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden.*

RENTAMBT *BREDA.*

De Rentmeester der Domein-Goederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden* te *Oosterhout*, zal op Zaturdag den 27. November 1841, des voormiddags ten tien ure, ten overstaan van de Notarissen Mr. H. C. A. VAN WEEL en ADR. BROUWERS, residerende te *Oosterhout*, ten huize van den Heer G. D. SANGSTER aldaar, in het openbaar Verkoopen:

1°. 33 Kavels SCHAARHOUT, in onderscheidene Bosschen onder *Oosterhout* en *Terheyden.*
2°. 42 Kavels MASTENHOUT, in den *Eydijk* en het *Steenblik.*
3°. 21 Kavels opgaande EIKEN BOOMEN, staande in het *Moerke*; en
4°. 21 Kavels WILGEN, EIKEN EN KANADASCHE MUTSAARD EN SNOEIHOUT.

De Konditien van Verkooping, kunnen dagelijks, zoo ten Kantore van opgenoemden Rentmeester, als ten Kantore van bovengemelde Notarissen gelezen worden; terwijl nadere informatien te bekomen zijn, bij den Plantaadjemeester te *Oosterhout.*

OOSTERHOUT, den 8. November 1841.

De Rentmeester voornoemd,
W. F. E. VAN DER BORCH

*** DE GEBROEDERS VAN CLEEF, *te 's* GRAVENHAGE *en te* AMSTERDAM, *geven uit en hebben aan hunne gewone Correspondenten verzonden:*

Gedenkschriften van den Majoor W. P. D'AUZON DE BOISMINART, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Kommandant van het Invalidenhuis te Leyden, *eerste deel*, tijdvak van de jaren 1788 tot en met 1806; met eene plaat, in gr. 8°. . . . . *f* 3,00.

——— Hetzelfde werk, tijdvak van 1812, de Veldtogt in Rusland, met twee platen en eene kaart, *tweede deel*, in gr. 8°. *f* 2,80.

Niet alleen de ongemeen lange en bijzondere merkwaardige militaire loopbaan van den Schrijver, in eene in krijgsbedrijven rijke halve eeuw, maar ook het onderhoudende en levendige van den verhaaltrant, die zijne Gedenkschriften kenmerkt, waardoor dezelve eene aangename lectuur opleveren, terwijl zij hier en daar tot toelichting strekken der geschiedenis van zoo gewigtige vijftig jaren, doen de uitgevers zich met eene algemeene deelneming vleijen.

Nieuw Hollandsch-Fransch en Fransch-Hollandsch Woordenboek, ten gebruike op de scholen en gymnasien, waar men beide talen onderwijst; *tweede druk*, herzien, verbeterd en vermeerderd. *Een Deel van ongeveer 950 bladzijden in twee kolommen, op Velin papier en gebonden in netten cartonnen band.* . . . *f* 4,00.

Ten aanzien dezer Dictionnaire zal het voldoende zijn aan te merken, dat deze *tweede druk* naauwkeurig nagezien, veel verbeterd en met 70 bladzijden is vermeerderd, zonder dat daarom de prijs is verhoogd. De bijzondere fraaiheid van druk en papier moge tot hare aanbeveling strekken, zoowel als de volledigheid van het werk, ondanks het beknopte van het formaat.

Dezelve behoeren met succes:

Mr. C. ASSER, het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek, vergeleken met het Wetboek Napoleon, in gr. 8°. . . . . . . *f* 6,60.

Mr. J. C. DE JONGE, Redevoering, uitgesproken in het Koninklijk Instituut, over de staatkunde hier te lande na den Utrechtschen vrede; een waarschuwend voorbeeld voor onzen tijd, in gr. 8°. *f* 0,30.

——— Geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen; tot het vierde deel, tweede stuk, te zamen 7 deelen, met platen, in gr. 8°. *f* 32,60.

H. W. SCHOKKER, Onder-Constructeur der Marine, Zakwoordenboek van Engelsche Zeetermen, in het Hollandsch overgebragt en tegen over elkander gedrukt, 1841, in 16°. . . . *f* 2,60.

W. H. DE VRIESE, Handboek voor de kennis der geneesmiddelen, ten behoeve van beoefenaars der genees-, heel- en artsenij-bereidkunde, naar de tegenwoordige vorderingen der natuur- en geneeskundige Wetenschappen, 4 deelen, in gr. 8°., *Compleet. f* 20,50.

Van dit belangrijk werk zijn ook afzonderlijke stukken verkrijgbaar.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.